

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะบทบาททางเพศ และการสนับสนุนทางสังคม กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ

เพื่อศึกษาความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ในแต่ละลักษณะ ได้แก่ ความขัดแย้งในบทบาท ความคลุมเครือในบทบาท ความคาดหวังในบทบาทมากเกินไป ความไม่เหมาะสมในบทบาท และความด้อยความสามารถในบทบาท ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะบทบาททางเพศ และการสนับสนุนทางสังคม กับ ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

เพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ ระดับความเครียดในบทบาท ของนักศึกษาพยาบาลชาย ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลชาย วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคน กระทรวงสาธารณสุข จำนวนทั้งสิ้น 261 คน เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม 2 ชุด ชุดที่ 1 แบ่งเป็น 3 ส่วน และชุดที่ 2 มีทั้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และดัดแปลงจากเครื่องมือของผู้อื่น ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 257 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC คำนวณหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า ที การทดสอบค่า เอฟ การทดสอบค่าไคสแควร์วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ กับตัวแปรเกณฑ์ และสร้างสมการพยากรณ์ โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนบุคคลของประชากร

1.1 หลักสูตรที่ศึกษา สถานภาพทางการเงิน ของนักศึกษาพยาบาลชาย และ เหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล นักศึกษาพยาบาลชายที่เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษารุ่นนี้ มีจำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 261 คน ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์(ระดับต้น) คิดเป็นร้อยละ 68.9 ส่วน หลักสูตร ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (4ปี) คิดเป็นร้อยละ 31.1

สถานภาพทางการเงินของนักศึกษาพยาบาลชาย มีเงินไม่พอใช้เป็นบางเดือนมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.8 มีเงินใช้พอดีทุกเดือน ร้อยละ 32.3 มีเงินไม่พอใช้ทุกเดือนร้อยละ 10.1 และมีเงินเหลือเก็บทุกเดือน ร้อยละ 5.8

สำหรับเหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ๆ เห็นสมควรให้เรียน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 65.8 เลือกเรียนเพราะชอบในวิชาชีพการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 21.8 และเลือกเข้ามาศึกษาจากเหตุผลอื่น คิดเป็นร้อยละ 12.5 เหตุผลอื่น ได้แก่ สอบเรียนต่อที่อื่นไม่ได้ เ็นทรานซ์ไม่ติด สอบเข้าพยาบาลติดต่อกันมาหลายปีมุ่งหวังความก้าวหน้าในวิชาชีพพยาบาล คิดว่าพยาบาลเป็นอาชีพที่มั่นคง ดวงชะตา กำหนดให้ได้เรียน และ อยากช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในยามเจ็บป่วย

1.2 จำนวนนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียน เพศของอาจารย์ที่ปรึกษา และ ตำแหน่งที่ตั้งของหอพัก พบว่า เมื่อจําแนกจําแนกนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียนแต่ละชั้นเรียนแล้ว จำนวนนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียนตั้งแต่ 1 - 31 คน คิดเป็นร้อยละ 58.4 และ 32 - 65 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 เมื่อจําแนกตามเพศของอาจารย์ที่ปรึกษา ของนักศึกษาพยาบาลชาย โดยอาจารย์ที่ปรึกษาเป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 94.2 เพศชาย ร้อยละ 5.8 ตามลำดับ สำหรับนักศึกษาพยาบาลชายจําแนกตามตำแหน่งที่ตั้งของหอพัก ร้อยละ 73.2อยู่หอพักภายนอกเขตของวิทยาลัยพยาบาล และร้อยละ 26.8 เป็นนักศึกษา ที่พักอาศัยอยู่ หอพัก ภายในวิทยาลัยพยาบาล

2. การศึกษาลักษณะบทบาททางเพศ (Sex role trait) และการสนับสนุนทางสังคม (Social Support) พบว่า ในกลุ่มประชากรนักศึกษาพยาบาลชาย ผู้ที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 85 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.07 รองลงมา ได้แก่ ผู้ที่มีลักษณะความเป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 30.35 ผู้ที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงอย่างเดียว (Femininity) จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 19.07 และ ผู้ที่มีลักษณะความเป็นชายสูงลักษณะเดียว (Masculinity) จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 17.51 ตามลำดับ

การสนับสนุนทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลชาย ทั้ง 4 ด้าน มีระดับใกล้เคียงกันโดยคะแนนการสนับสนุนทางสังคม ด้านข้อมูลข่าวสาร มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.44 คะแนนการสนับสนุนทางสังคม ด้านการประเมิน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 คะแนนการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 และคะแนนการสนับสนุนทางสังคมด้านวัตถุสิ่งของ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ตามลำดับ เมื่อพิจารณา การสนับสนุนทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลชาย โดยรวม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.38 ซึ่งหมายถึงการสนับสนุนทางสังคม ของนักศึกษาพยาบาลชายทั้ง 4 ด้าน และโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

3. การศึกษาความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า คะแนนความเครียดในบทบาทของ นักศึกษาพยาบาลชาย โดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 โดยเมื่อจำแนก เป็นรายด้านพบว่า คะแนนความเครียดในบทบาทด้านความคาดหวังในบทบาทมากเกินไป มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 2.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.66 รองลงมาได้แก่คะแนนความเครียดในบทบาทด้านความขัดแย้งในบทบาท มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.63 คะแนนความเครียดในบทบาทด้านความไม่เหมาะสมในบทบาท มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.66 คะแนนความเครียดในบทบาท ด้านความคลุมเครือในบทบาท มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.59 ตาม

ลำดับ โดยมีความเครียดในบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ความเครียดในบทบาทด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือ ความด้อยความสามารถในบทบาท มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.64 มีค่าคะแนนอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณา ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายทั้ง 5 ด้านและโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะบทบาททางเพศ และการสนับสนุนทางสังคมกับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลบางประการ อันได้แก่ เหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 1 คือ มีความชอบในวิชาชีพการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางลบระดับปานกลางกับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ($r = -.33$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ส่วนหลักสูตร สถานภาพทางการเงินและเหตุผล ในการเลือก เข้าศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล ข้อที่ 3 ซึ่งก็คือเหตุผลอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ในขณะที่เหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 2 คือ บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นเห็นสมควรให้เรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ($r = .17$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ จำนวนนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ($r = -.17$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 2 ส่วนเพศของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงและที่ตั้งของหอพักนักศึกษาพยาบาลชายที่ตั้งอยู่ทั้งภายนอกและภายในวิทยาลัยพยาบาล ไม่มีความสัมพันธ์ กับความเครียดในบทบาท ของนักศึกษาพยาบาลชาย ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 2

ลักษณะบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนิ (Androgyny) หรือ ผู้ที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ มีความสัมพันธ์ทางลบ ระดับต่ำ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ($r = -.19$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 3

การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำ กับความเครียดในบทบาทของ นักศึกษาพยาบาลชาย ($r = -.15$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 4 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางลบ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย มากที่สุด ($r = -.18$) อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ที่ระดับ .05 รองลงมาได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ($r = -.13$) อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 การสนับสนุนทางสังคมด้านวัตถุสิ่งของ ($r = -.12$) อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และการสนับสนุนทางสังคมที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด กับความเครียด ในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย คือ การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน คือมีความสัมพันธ์ ทางลบในระดับต่ำ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ($r = -.05$) อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

5. การศึกษาสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะ บทบาททางเพศ และการสนับสนุนทางสังคมกับความเครียดในบทบาท ของนักศึกษาพยาบาลชาย ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

5.1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวพยากรณ์ ที่สามารถ พยากรณ์ความเครียดในบทบาท ของนักศึกษาพยาบาลชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ได้แก่ เหตุผลในการเลือกเข้ามาเรียนวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 1 คือ มีความชอบในวิชาชีพ การพยาบาล จำนวนนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียน ลักษณะบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนีนี้ การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร และเหตุผลในการเลือกเข้ามาเรียนวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 2 คือ บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นเห็นสมควรให้เรียน โดยตัวพยากรณ์ที่กล่าว มาทั้งหมด สามารถร่วมกันพยากรณ์ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายได้ ร้อยละ 16.31 ($R^2 = .1631$)

5.2 เมื่อพิจารณากลุ่มตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ ความเครียดในบทบาท ของ นักศึกษาพยาบาลชาย ตามน้ำหนักและทิศทาง ของความสัมพันธ์ของตัวพยากรณ์ ที่มีความสำคัญใน การพยากรณ์ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย พบว่าตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ทาง

ลบ และมีความสำคัญตัวแรก คือ เหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 1 คือมีความชอบในวิชาชีพการพยาบาล (Beta = -.2772) รองลงมา ได้แก่ จำนวนนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียน (Beta = -.1147) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบกับ ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ลักษณะบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี (Beta = -.1514) และการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร (Beta = -.1108) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย และตัวพยากรณ์ตัวสุดท้าย คือ เหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 2 คือ บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่น เห็นสมควรให้เรียน (Beta = .2110) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวก จากความสัมพันธ์ทั้งหมดดังกล่าว จึงสามารถสร้างสมการพยากรณ์ ความเครียดในบทบาท ของนักศึกษาพยาบาลชาย ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z = -.277 \text{ REA1} - .115 \text{ NUM} - .151 \text{ DSEX} - .111 \text{ SOCN} + .221 \text{ REA2}$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาความเครียดในบทบาท ของนักศึกษาพยาบาลชาย ในวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบว่า ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนความเครียดในบทบาทด้านความคาดหวังในบทบาทมากเกินไป มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 2.63 รองลงมา ได้แก่ คะแนนความเครียดในบทบาทด้านความขัดแย้งในบทบาท มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 คะแนนความเครียดในบทบาทด้านความไม่เหมาะสมในบทบาท มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 คะแนนความเครียดในบทบาทด้านความคลุมเครือในบทบาท มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 ตามลำดับโดยมีความเครียดในบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ความเครียดในบทบาทด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือ ความโดยความสามารถในบทบาท มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 มีค่าคะแนนอยู่ในระดับต่ำ ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลชายมีความเครียด ในบทบาทของการเป็นนักศึกษาพยาบาล ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาของ Egeland and Brown (1988) ศึกษาความเครียดในบทบาท ได้บันทึกไว้ว่านักศึกษาพยาบาลชาย และพยาบาลชายได้พยายามแสดงให้เห็น ถึงความขัดแย้งกันใน

บทบาทของการปฏิบัติงานในหน้าที่พยาบาลและบทบาทของความเป็นชาย และ Sherrod, R.A. (1991) ได้ทำการศึกษาความเครียดในบทบาท ของนักศึกษาพยาบาลชาย วัดระดับความเครียด ของนักศึกษาพยาบาลชาย ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาพยาบาลชายมีความเครียด ที่ขัดแย้งต่อบทบาทการแสดงออกหรือ ความขัดแย้งในบทบาท (Role conflict) การไม่ยอมรับใน บทบาทหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อผู้ป่วย หรือ ความไม่เหมาะสมในบทบาท (Role incongruity) และความเครียด ที่เกิดจากการไม่มั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ หรือ ความคลุมเครือในบทบาท (Role ambiguity) ในนักศึกษาพยาบาลชาย มีมากกว่านักศึกษาพยาบาลหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Hardy (1978) และ Ward (1986) พบว่าสถานการณ์บางอย่างนักศึกษาพยาบาลชาย ไม่สามารถแสดงออกได้ตามวิธีที่ผู้อื่นกระทำหรือตามที่เขาต้องการ ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดความเครียด เกิดความขัดแย้งและความคับข้องใจ เกิดความสงสัยในพฤติกรรมที่ควรกระทำ ความเครียดนี้เมื่อเกิดในระยะเวลานาน จะเป็นผลให้การศึกษายู่ในระดับต่ำหรือล้มเหลว ความเครียดพบได้ทั่วไป ในนักศึกษาพยาบาลชาย และนักศึกษาพยาบาลหญิง แต่ความตึงเครียด ในการแสดงบทบาททางการพยาบาล จะพบใน นักศึกษาพยาบาลชาย มากกว่านักศึกษาพยาบาลหญิง Goode (1960, p 483) มีความคิดเห็นว่า เมื่อเกิดความเครียดในการแสดงออกตามบทบาทหน้าที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกยุ่งยากในการที่จะแสดงพฤติกรรม ให้เป็นไปตามที่คาดหวังของบรรทัดฐานทางสังคม ได้ทำการศึกษา และจำแนกภาวะความเครียดตามบทบาทหน้าที่นี้ไว้ 3 ชนิด ดังต่อไปนี้

1) ความเครียดเมื่อรับภาระงานที่หนัก (Role Strain Overload) หรือความคาดหวังในบทบาทมากเกินไป (Role overload) จำนวนงานที่มากเกินไป และการสร้างสัมพันธภาพที่เพิ่มมากขึ้นในคลินิก มีผลกระทบต่อทั้งนักศึกษาพยาบาลชายและหญิง แต่ดูเหมือนว่านักศึกษาพยาบาลชายต้องการความช่วยเหลือบ่อยครั้ง เกี่ยวกับการดูแลด้านร่างกายจากพยาบาลคนอื่น ๆ เพื่อให้การพยาบาลอย่างมีคุณภาพ

2) ความเครียดที่ขัดแย้งต่อบทบาทที่แสดงออก (Role Strain Conflict) หรือ ความขัดแย้งในบทบาท (Role conflict) เป็นความเครียด ที่เกิดขึ้นเป็นเฉพาะบุคคล ทั้งนักศึกษาพยาบาลชายและหญิง เกิดความขัดแย้งต่อบทบาทที่ควรแสดงออก

3) ความเครียดที่เกิดจากความไม่เข้าใจและไม่ยอมรับในบทบาทจากผู้ป่วย (Role

Strain Incongruity) หรือคือ ความไม่เหมาะสมในบทบาท (Role incongruity)

จากผลการวิจัยที่พบว่า ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายโดยรวม อยู่ในระดับปานกลางอาจจะแสดงให้เห็นว่าในสถาบันการศึกษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขนักศึกษาพยาบาลชายมีความคาดหวังในบทบาท บางส่วนไม่ตรงกัน บางครั้งอาจรู้สึกวาทบาทที่ตนดำรงอยู่มีมากเกินไปที่จะสามารถกระทำได้ในเวลาที่มีอยู่ บทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย บางประการอาจจะยังไม่มีความชัดเจนอยู่บ้าง นักศึกษาพยาบาลชายที่เป็นผู้ปฏิบัติ ยังไม่ทราบแนวทางปฏิบัติ ที่ถูกต้องตรงกันนัก และความคาดหวังในบทบาท ของนักศึกษาพยาบาลชายจากสังคมบางส่วน ยังไม่ตรงกับการรับรู้ส่วนตนของนักศึกษาพยาบาลชายผู้ดำรงบทบาทนั้น ๆ ผลการวิจัยดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่า การที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะ สถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดสถาบันพัฒนากำลังคน กระทรวงสาธารณสุข มีการระบุบทบาทและแนวทางปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลชายในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร โดยเฉพาะความแตกต่าง ระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในรายละเอียดปลีกย่อยของภาคปฏิบัติหลักสูตรไม่ได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในหน้าที่ของนักศึกษาพยาบาลหญิง และนักศึกษาพยาบาลชายให้ชัดเจนลงไป มีเพียงการกำหนดบทบาทในลักษณะบทบาทโดยรวม ถึงแม้ว่า บางแห่งอาจจะมีการแนะนำชี้แจง โดยอาจารย์ที่ปรึกษาขณะปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนฝึกปฏิบัติงาน บางแห่งนักศึกษาพยาบาลชายต้องศึกษา หรือ ซักถามอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนรุ่นพี่ที่ผ่านการฝึกปฏิบัติงานมาก่อน เพื่อความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติงาน แต่หาได้พอเพียงไม่ ในตนเองเดียวกัน ในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัยพยาบาล ภาระเบียบของวิทยาลัย การดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาลชาย สวัสดิการของวิทยาลัยพยาบาลที่จัดให้นักศึกษาพยาบาล ฯลฯ ก็ยังคงค่อนข้างคลุมเครือ ไม่ได้มีการระบุให้ชัดเจนลงไป ในแต่ละบทบาท หรือในแต่ละหน้าที่ การที่นักศึกษาพยาบาลชายไม่ได้รับรู้บทบาทอย่างชัดเจนก่อนปฏิบัติบทบาท จะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติในบทบาทนั้น ๆ ก่อให้เกิดความวิตกกังวล และความเครียดในบทบาท ต่อตัวนักศึกษาพยาบาลชายเอง ซึ่งควรที่จะมีการระบุลงไปให้ชัดเจน ในข้อปฏิบัติปลีกย่อยรายวิชาในหน้าที่ ที่จำเพาะลงไป ในหลักสูตรการจัดการศึกษาพยาบาล ในด้านอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน ดังที่ Mitchell (1983) ได้กล่าวถึง กระบวนการเกิดบทบาทไว้ว่า บทบาทเกิดขึ้นจากขั้นตอน 4 ขั้น คือ กลุ่ม ซึ่ง หมายถึงตัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีความคาดหวังต่อบทบาทของตนแห่งนั้น ๆ หลังจากนั้นจะมีการสื่อสารเกี่ยวกับความคาดหวังนั้นต่อบุคคลผู้ดำรงบทบาท ซึ่งบุคคลนั้นจะมีการรับรู้ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาท

ดังกล่าว แล้วจึงแสดงหรือมีพฤติกรรมตามบทบาท ถ้าขาดการสื่อสารเกี่ยวกับความคาดหวัง ในบทบาท ต่อผู้ดำรงบทบาท ย่อมทำให้ ผู้ดำรงบทบาทไม่ทราบว่าจะปฏิบัติบทบาทอย่างไร มีการรับรู้บทบาทไม่ตรงกับผู้อื่นหรือสังคมจึงก่อให้เกิดความคลุมเครือในบทบาท ความไม่เหมาะสมในบทบาท ความขัดแย้งในบทบาท และความด้อยความสามารถในบทบาท

ดังนั้นสถาบันการศึกษาพยาบาล คณะอาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล จึงควรมีการกำหนดบทบาทและแนวทางปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในด้านต่าง ๆ ทุกด้านให้ชัดเจน มีการบูรณาการให้เข้าใจตรงกัน มีข้อกำหนดเป็นสายลักษณะอักษรไว้กว้าง ๆ เท่านั้น และควรที่จะให้ความสำคัญกับงานในด้านกิจการนักศึกษาและความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพยาบาลอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงและปัญหาที่เกิดขึ้น ในการนำใบแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้นักศึกษาพยาบาลชาย มีการปรับตัวต่อความเครียดในบทบาทไปในทางที่ดีขึ้น

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะบทบาททางเพศ และการสนับสนุนทางสังคม กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย

2.1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลบางประการ อันได้แก่ เหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 1 คือ ความชอบในวิชาชีพการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางลบระดับปานกลาง กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ($r = -.33$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ส่วนหลักสูตร สถานภาพทางการเงิน และเหตุผลในการเลือกเข้าศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล ข้อที่ 3 ซึ่งก็คือ เหตุผลอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ส่วนเหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 2 คือ ปิตามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่น เห็นสมควรให้เรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ($r = .17$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยอธิบายได้ว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีความชอบวิชาชีพการพยาบาล อยากจะเป็นพยาบาลโดยความรู้สึกรู้สึกส่วนตัว ที่เห็นความสำคัญ และคุณค่าของการประกอบวิชาชีพช่วยเหลือผู้อื่น บุคคลกลุ่มนี้ จะอยู่ในวิชาชีพการพยาบาลด้วยความสุข มีความเต็มใจ ที่จะปฏิบัติงาน ไม่ทอดลอยได้ง่าย เมื่อนักศึกษามีวุฒิภาวะมากขึ้น ก็ย่อมจะปรับตัว

เรียนรู้แสวงหาวิธีปฏิบัติหรือกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึก ความมั่นคงและพึงพอใจ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกมั่นคง จะมีการปรับตัวต่อ ความเครียดในบทบาทได้ดีขึ้น และมีความเครียดในบทบาทลดลงเนื่องจากมีความพร้อมในองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง และไม่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา มากกว่าผู้ที่ไม่มีความชอบในวิชาชีพการพยาบาล

ส่วนหลักสูตร สถานภาพทางการเงิน และเหตุผลในการเลือกเข้าศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล ข้อที่ 3 ซึ่งก็คือเหตุผลอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์ กับความเครียดในบทบาท ของนักศึกษาพยาบาลชาย แสดงว่า หลักสูตรที่ศึกษา สถานภาพทางการเงิน และเหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 3 ซึ่งก็คือ เหตุผลอื่น อันได้แก่ สอบเรียนต่อที่อื่นไม่ได้ เอ็นทรานซ์ไม่ติด สอบเข้าพยาบาลติดต่อกันมาหลายปี มุ่งหวังความก้าวหน้าในวิชาชีพพยาบาล คิดว่าพยาบาลเป็นอาชีพที่มั่นคง ดวงชะตากำหนดที่ได้เรียน และอยากช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในยามเจ็บป่วย อาจไม่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงระดับความเครียดของนักศึกษาพยาบาลชาย เนื่องจากความสามารถ ในการปรับตัว เรียนรู้ และแสวงหาวิธีปฏิบัติ เพื่อให้ตนเกิดความรู้สึกพึงพอใจ อาจขึ้นอยู่กับอุปนิสัยและบุคลิกภาพเฉพาะตัวของบุคคล โดยที่หลักสูตรที่ศึกษาและเหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษา ในวิชาชีพการพยาบาลบางเหตุผล ไม่ใช่เครื่องแสดงถึงความสามารถ ดังกล่าว สำหรับสถานภาพทางการเงิน ไม่มีความสัมพันธ์ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นกลุ่มนักศึกษาซึ่งได้รับทุนการศึกษาทางด้านอาหารและที่พัก โดยที่เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อยมาก เมื่อเทียบกับกลุ่มนักศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ตัวแปรสถานภาพทางการเงินจึงไม่มีความสัมพันธ์ดังกล่าว สำหรับเหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษา ในวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 2 คือ บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นเห็นสมควรให้เรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก ระดับต่ำ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ($r = .17$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจจะอธิบายได้ว่า บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนในการช่วยตัดสินใจในการเลือกเรียนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตนักศึกษา ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี บุคคลกลุ่มดังกล่าวมักจะมองว่า วิชาชีพการพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เมื่อบุตรหลานของตนเข้ามาศึกษาในวิชาชีพนี้แล้วจะเป็นเกียรติ เป็นศรีกับวงศ์ตระกูลสามารถช่วยเหลือญาติพี่น้องและพึ่งพาได้ในยาม

เจ็บป่วย และที่สำคัญคือ สำเร็จการศึกษาแล้วมีงานทำ ไม่ตกงาน จึงนิยมที่จะส่งบุตรหลานของตนมาเรียน โดยไม่ได้คำนึงถึงว่า บุตรหลาน หรือผู้ที่อยู่ในปกครองของตน จะมีความชอบในวิชาชีพนี้หรือไม่ หรือไม่คำนึงถึงแม้กระทั่งบุตรหลานของตนว่าสอบได้หรือไม่ จึงทำให้นักศึกษาพยาบาลชายที่เข้ามาศึกษาด้วยเหตุผลนี้ มีระดับความเครียดในบทบาทที่สูงกว่า กลุ่มที่เลือกเข้ามาศึกษา เพราะมีความชอบและความพึงพอใจในวิชาชีพการพยาบาล

2.2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ จำนวนนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ($r = -.17$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 2 นั่นคือ จำนวนนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียนในวิทยาลัยพยาบาลนั้น มีส่วนสำคัญในการทำให้ไม่เกิดอคติหรือความเครียดในบทบาท เพราะถ้าจำนวนนักศึกษามีน้อย นักศึกษาพยาบาลชายจะมีความคิดเห็นและรู้สึกว่าคุณค่าตนเอง เป็นชนกลุ่มน้อย มองว่าวิชาชีพการพยาบาล หรือสถาบันการศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่จะเป็นวิชาชีพหรือสถาบันที่มีลักษณะ เป็นของผู้หญิง (Greenberg & Levine, 1971) จำนวนนักศึกษาพยาบาลในห้องเรียน อาจเป็นตัวบ่งชี้ถึงงบประมาณ ในสัดส่วนที่มากกว่า จึงสามารถนำงบประมาณดังกล่าว ไปใช้ในการพัฒนาในด้านวิชาการและกิจกรรมนักศึกษาได้ดี และจำนวนนักศึกษาพยาบาลชายที่มีมาก นักศึกษาย่อมมีโอกาสร่วมสร้างความสัมพันธ์และมีการช่วยเหลือระหว่างเพื่อนได้มากกว่า มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งในและนอกห้องเรียน ดังนั้นจำนวนนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียนที่มากขึ้น ระดับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายจะลดลง

สำหรับเพศของอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งเพศชายและเพศหญิง และที่ตั้งของหอพักนักศึกษาพยาบาลชายที่ตั้งอยู่ ทั้งภายนอกและภายในวิทยาลัยพยาบาลไม่มีความสัมพันธ์ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 2 อาจแสดงถึงว่า เพศของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นหญิงหรือชาย และตำแหน่งที่ตั้งของหอพักนักศึกษาพยาบาลชายที่ตั้งอยู่ภายนอก หรือภายในวิทยาลัยพยาบาล ไม่มีความสำคัญหรือมีผล ในการเพิ่มหรือลดระดับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย อาจเนื่องจาก ความเป็นหญิงหรือเป็นชายของอาจารย์ที่ปรึกษาเพียง

อย่างเดียวยังมิได้ส่งผลต่อความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย อาจต้องประกอบไปด้วยหลายปัจจัย อันได้แก่ ความสามารถในการสอน บุคลิกภาพ การทำตัวเป็นแบบอย่าง การเตรียมความพร้อมของอาจารย์ ฯลฯ เหล่านี้ประกอบกัน จึงจะสามารถลดความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายได้ ในวิทยาลัยพยาบาล อาจารย์ที่เป็นเพศชายส่วนใหญ่มักจะถูกกำหนดบทบาท หน้าที่ ได้เหมาะสมกับรายวิชาหรือขอบเขตของวิชาที่สอน โดยเน้นไปในการสอนหรือนิเทศนักศึกษาพยาบาล ที่ฝึกปฏิบัติงานในชุมชน การพยาบาลจิตเวช หรือในหอผู้ป่วยที่อาจารย์พยาบาลชายท่านนั้น ๆ มีความถนัดและมีความสามารถในการสอนได้ ไม่แตกต่างจากอาจารย์พยาบาลที่เป็นหญิง ในการให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ชื่นชม เอาใจใส่ และให้ความสำคัญในการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลชาย ส่วนตำแหน่งที่ตั้งของหอพักของนักศึกษาพยาบาล อาจจะไม่ส่งผล ในการเพิ่มหรือลดของระดับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ความสำคัญอาจจะรวมถึง ความสะอาด ความสะดวกสบาย ปลอดภัย และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของหอพัก ที่ตั้งอยู่ทั้งภายนอกและภายในขอบเขตของวิทยาลัยพยาบาลไม่ได้แตกต่างกันมากนัก และในปัจจุบัน วิทยาลัยพยาบาลอนุญาตให้นักศึกษาพยาบาล สามารถออกไปพักหอพักภายนอกวิทยาลัยพยาบาลได้ตามความต้องการ จึงไม่ส่งผลต่อระดับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย

ดังนั้นวิทยาลัยพยาบาล ควรตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างเสริม ทักษะที่ดีต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชาย อาจจะทำได้โดย การสอดแทรกเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ หรือการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับวิชาชีพโดยอาจารย์พยาบาลหรือพยาบาลวิชาชีพกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้นักศึกษาพยาบาลได้รับรู้ และปฏิบัติตาม เช่น การให้ความร่วมมือ กับองค์กรวิชาชีพในการให้บริการผู้ป่วยด้วยความเต็มใจและจริงใจ ถูกต้องตามหลักการพยาบาล อันจะเป็นการสร้างศรัทธาให้กับผู้ป่วยหรือผู้มารับบริการด้วย มีการส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาพยาบาลชายมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ของวิทยาลัยพยาบาล สนับสนุนการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่มนักศึกษา เพราะจะช่วยให้นักศึกษา ตระหนักถึงสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนนักศึกษาพยาบาลชาย จะรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่า มากกว่าการที่เข้ามา เพื่อศึกษาด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว

2.3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบทบาททางเพศ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย พบว่า นักศึกษาพยาบาลชายที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี (Androgyny) หรือ ผู้ที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำ กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ($r = -.19$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 3 อธิบายได้ว่า บุคคลที่มีลักษณะบทบาททางเพศที่มีลักษณะความเป็นชาย และความเป็นหญิงในระดับสูง หรือที่เรียกว่า " แอนโดรจีนี " จะ มีลักษณะของการกระทำก้าวร้าวไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง การกล้าแสดงออก ความเป็นอิสระ การมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ฯลฯ อันเป็นการแสดงถึงลักษณะความเป็นชาย รวมทั้งบุคคลนั้นจะมีลักษณะของการกระทำที่มีความเป็นหญิงร่วมอยู่ด้วย เช่น การเป็นมิตร การช่วยเหลือผู้อื่น การยอมรับผู้อื่น ฯลฯ (Spence 1983:Spence & Helmreich 1979 อ้างถึง Cook 1985:30) เป็นพฤติกรรมที่มีความยืดหยุ่น บุคคลจะมีสุขภาพที่ดีกว่าในสังคมที่ซับซ้อน และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้เป็นเป็นผู้ที่มีความสามารถทางสังคมในระดับสูงสามารถปรับตัวในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี ทำให้บุคคลมีสุขภาพจิตที่ดี มีความเครียดในบทบาทน้อยกว่า และแตกต่างจากลักษณะบทบาททางเพศรูปแบบอื่น (Kelly & Worell 1976 : 850) อันได้แก่ กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นชายสูงลักษณะเดียว (Masculine) กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงลักษณะเดียว (Feminine) และ กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นชาย และ ความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated or Indetermined) ซึ่งได้แบ่งลักษณะบทบาททางเพศออกเป็น 4 กลุ่ม ตามแนวทางของ Bem (Bem Sex Role Inventory)

สถาบันการศึกษาพยาบาล จึงควรที่จะให้ความสำคัญในการสนับสนุน ให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการที่ตรงตามเพศ และสอดแทรกกิจกรรมที่ดีของลักษณะบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี (Androgyny) เข้าไปในการจัดการเรียนการสอนด้วย นอกเหนือจากการอบรมเลี้ยงดู ของพ่อแม่ผู้ปกครองในครอบครัวของนักศึกษาพยาบาลเองซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลพอควร เพราะการศึกษาในวิชาชีพการพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุขแตกต่างจากทบวงมหาวิทยาลัยอย่างเห็นได้ชัด ด้านชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาชายหรือหญิง นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่จะอยู่ในหอพักของวิทยาลัยพยาบาล มีอาจารย์พยาบาลเป็นผู้ดูแล คอยควบคุม และดูแลปรับพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลให้เหมาะสม ให้การ

ช่วยเหลือนอกเหนือจากด้านวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลจึงเปรียบเสมือนครอบครัว ของนักศึกษาพยาบาล ที่มีอาจารย์พยาบาลเป็นผู้ปกครองให้การดูแล ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีการอนุญาตให้นักศึกษาพยาบาลบางส่วนไปพักภายนอกวิทยาลัยพยาบาลได้ก็ตาม แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ไม่แตกต่างหรือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเท่าใดนัก เพราะลักษณะของวิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มุ่งสร้างคนให้เป็นผู้มีความเสียสละ รับผิดชอบสูง เพราะเป็นวิชาชีพที่ปฏิบัติกับชีวิตมนุษย์ มีความเอื้อเพื่อเพื่อแผ่ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ฯลฯ จึงเป็นการสนับสนุนซึ่งกันและกันไปในตัวอีกทางหนึ่ง

2.4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกว่าความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ($r = -.15$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 4 นั่นคือ การสนับสนุนทางสังคม มีทั้งการสนับสนุนเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ของบุคคลช่วยให้บุคคลสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้ จะมีผลต่อการปรับตัวหรือการตอบสนองภาวะเครียดของบุคคล โดยที่การสนับสนุนทางสังคมในระดับต่ำหรือไม่มีเลย ทำให้บุคคลเกิดความเครียดและส่งผลในทางลบต่อสุขภาพ ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลได้รับการสนับสนุนทางสังคมดีก็จะทำให้บุคคลมีสุขภาพจิตดี (จินตนา ยูนิพันธุ์, 2534) การสนับสนุนทางสังคม จะช่วยลดภาวะวิกฤตของชีวิตโดยจะเป็นเสมือน เกราะกั้นที่จะช่วยลดความเครียด อันจะนำไปสู่ภาวะวิกฤติ (Cohen & Wills, 1985) จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม ดังนั้นผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล ตลอดจนอาจารย์พยาบาลผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาลชาย จึงควรส่งเสริมให้มี การสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลชาย ด้วยกันเอง ตลอดจนกลุ่มนักศึกษาโดยรวม คือ ทั้งนักศึกษาพยาบาลหญิงและนักศึกษาพยาบาลชาย การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ผู้สอน และจากทีมสุขภาพ ซึ่งได้แก่ พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค เจ้าหน้าที่พยาบาล และแพทย์ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ให้มีมากยิ่งขึ้น เพราะการสนับสนุนทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลชาย ยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจเท่าใดนัก

3. ในการพยากรณ์ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายในการวิจัยครั้งนี้

ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ค่อนข้างต่ำ ($R^2 = .1631$) ประสิทธิภาพของการพยากรณ์ อาจจะมีน้อยกว่าค่า R^2 ที่มากกว่า คือ R^2 ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ทั้งนี้อาจจะขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อม หลายปัจจัย ที่ไม่ได้นำมาพิจารณารวมหรือเกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ที่อาจจะสามารถเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีกว่าได้ ฉะนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรคำนึงถึงข้อบกพร่องของงานวิจัยในการที่จะนำมาปรับปรุง และเพื่อที่จะทำการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตัวพยากรณ์ที่พอที่จะสามารถอธิบายความผันแปรของความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย พบว่า ตัวแปรที่สามารถเข้าสมการพยากรณ์ มี 5 ตัว คือ เหตุผลในการเลือก เข้ามาศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 1 คือ มีความชอบในวิชาชีพการพยาบาล จำนวนนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียน ลักษณะบทบาททางเพศ แบบแอนโดรจีนี การสนับสนุนทางสังคม ด้านข้อมูลข่าวสาร และเหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 2 คือ บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่น เห็นสมควรให้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อดอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 16.31 เหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 1 คือ มีความชอบในวิชาชีพการพยาบาล สามารถอธิบายความแปรปรวน ของความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์ ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ได้ร้อยละ 9.53 ($R^2 = .0953$) มีความสัมพันธ์ทางลบ เมื่อพิจารณาน้ำหนัก และทิศทาง ($B = -10.3239$) แสดงว่า ความเครียดในบทบาท ของนักศึกษาพยาบาลชายจะลดลง เมื่อนักศึกษาพยาบาลชายที่เลือกเข้ามาศึกษา ในวิชาชีพการพยาบาล มีความชอบในวิชาชีพการพยาบาล เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ จำนวนนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียนเข้าไป ความสามารถในการอธิบาย ความแปรปรวนของความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 11.38 (R^2 change = .1138) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบ เมื่อ พิจารณา ขนาด และทิศทาง ($B = -4.3545$) แสดงว่า ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายจะลดลงเมื่อนักศึกษาพยาบาลชายอยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้น เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ ลักษณะบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี หรือ ผู้ที่มีลักษณะของความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ เข้าไป สามารถอธิบายความแปรปรวน ของความเครียดในบทบาท ของนักศึกษาพยาบาลชายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.27 (R^2 change = .1327) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบ เมื่อพิจารณาขนาดและทิศทาง ($B = -6.0022$) แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชายที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี หรือผู้ที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูง

ทั้งคู่อะไรก็ตามจะมีความเครียดในบทบาทน้อย เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร เข้าไป สามารถอธิบายความแปรปรวน ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ได้ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 14.21 (R^2 change = .1421) มีความสัมพันธ์ทางลบ เมื่อพิจารณาขนาดและทิศทาง ($B = -.7782$) แสดงให้เห็นว่า ถ้านักศึกษาพยาบาลชาย ได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร ความเครียดในบทบาทจะลดลง เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ เหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 2 คือ บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่น เห็นสมควรให้เรียน เข้าไป สามารถอธิบายความแปรปรวน ของความเครียดในบทบาท ได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 14.64 (R^2 change = .1464) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวก และเมื่อพิจารณาขนาดและทิศทาง ($B = 8.3228$) แสดงว่า ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายจะเพิ่มมากขึ้น ถ้านักศึกษาพยาบาลชายเข้ามาเรียนในวิชาชีพการพยาบาล โดยที่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นเห็นสมควรให้เรียน จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า เหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษา วิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 1 คือ มีความชอบในวิชาชีพการพยาบาล จำนวนนักศึกษาพยาบาลชายในชั้นเรียน ลักษณะบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร และเหตุผลในการเลือกเข้ามาศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เหตุผลที่ 2 คือ บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่น เห็นสมควรให้เรียน สามารถร่วมกันพยากรณ์ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายได้ โดยนักศึกษาพยาบาลชายผู้ที่เลือกเข้ามาศึกษา ในวิชาชีพการพยาบาล ด้วยความชอบในวิชาชีพการพยาบาล จะมีความเครียดในบทบาทน้อย เมื่อศึกษาอยู่ในชั้นเรียนที่เป็นนักศึกษาพยาบาลชายด้วยกันจำนวนมาก ประกอบกับเป็นผู้ที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี หรือเป็นผู้ที่มีลักษณะความเป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นอย่างดี จากทั้งเพื่อนนักศึกษาพยาบาลชายด้วยกันเอง เพื่อนนักศึกษาพยาบาลหญิง อาจารย์ผู้สอนและทีมสุขภาพ ซึ่งได้แก่ พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค เจ้าหน้าที่พยาบาล และแพทย์ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ก็ยังจะเป็นการทำให้มีความเครียดในบทบาทลดน้อยลง

ดังนั้นผู้บริหารการศึกษา และคณาจารย์พยาบาล ของสถาบันการศึกษาพยาบาลทุกท่าน จึงควรให้ความสนใจมุ่งสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลชายตั้งแต่แรกเข้า เพื่อให้ให้นักศึกษามีความพึงพอใจและรักในวิชาชีพ ให้การสนับสนุนนักศึกษาพยาบาลชายในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัยร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อเป็นการฝึกความรับผิดชอบในงาน

ความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ ความเสียสละ การเป็นผู้นำ ฯลฯ อันเป็นลักษณะที่ดี ของผู้ที่มีลักษณะ บทบาททางเพศ แบบแอนโดรจีนี (Androgyny) ตลอดจนให้การสนับสนุนทางสังคมในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยลดความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ถ้าสามารถ ลดความเครียดในบทบาทดังกล่าวให้ลดน้อยลงไปได้ นักศึกษาพยาบาลชายก็จะสามารถ ประสบผล สำเร็จในการเรียน เป็นพยาบาลที่ดีในอนาคต และองค์กรวิชาชีพการพยาบาลก็จะได้บุคลากร เป็นพยาบาลชายที่มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานให้การบริการสังคม และสามารถพัฒนาองค์กร วิชาชีพการพยาบาลได้เป็นอย่างดีในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถาบันการศึกษาพยาบาล คณะอาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล ควรที่จะมีการกำหนดบทบาทและแนวทางปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลชายในด้านต่าง ๆ ทุกด้าน ให้ ชัดเจน มีการบูรณาการเข้าไว้ด้วยกัน
2. สถาบันการศึกษาพยาบาล ควรให้ความสำคัญในการสนับสนุน และสอดแทรก กิจกรรมที่มีลักษณะที่ดีของลักษณะบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี (Androgyny) เข้าไปในการ จัดการเรียนการสอนด้วย นอกเหนือจากการอบรมเลี้ยงดู ของพ่อแม่ผู้ปกครองในครอบครัว ของ นักศึกษาพยาบาลเองซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลพอสมควร เพราะการศึกษาในวิชาชีพ การพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุขแตกต่างจากทบวงมหาวิทยาลัยอย่างเห็นได้ชัด
3. ผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล และอาจารย์พยาบาลผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง กับ นักศึกษาพยาบาลชาย ควรส่งเสริมให้มีการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลชายด้วยกัน เอง กลุ่มนักศึกษาพยาบาลทั้งหมด คือ ทั้งนักศึกษาพยาบาลหญิงและนักศึกษาพยาบาลชาย การ สนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ผู้สอนและจากทีมสุขภาพ อันได้แก่ พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค เจ้าหน้าที่พยาบาล และแพทย์ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ามี มากยิ่งขึ้น เพราะการสนับสนุนทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลชายเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้น ยังไม่ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจเท่าใดนัก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องด้วยงานวิจัยนี้เป็นครั้งแรกที่ได้มีการศึกษากับนักศึกษาพยาบาลชาย เนื้อหาจึงอาจจะยังไม่ครอบคลุมในด้านความลึกและความกว้างของเนื้อหาหรือของงานวิจัยนี้เพราะฉะนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรที่จะมีการทำการศึกษาดังนี้

1. ควรทำการศึกษาความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายในแต่ละหลักสูตรในแต่ละระดับชั้นปี
2. ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์ความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายได้เพิ่มขึ้น เช่น โอกาสความก้าวหน้าในการทำงานในวิชาชีพการพยาบาล ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคงอยู่ในวิชาชีพการพยาบาลในอนาคต เป็นต้น
3. ควรทำการศึกษาความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายด้วยการศึกษาในเชิงคุณภาพ รวมทั้งควรศึกษาความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชายในสังกัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในครั้งนี้
4. ควรทำการศึกษาความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลหญิง เพื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาพยาบาลชาย โดยใช้องค์ประกอบของความเครียดในบทบาท ทั้ง 5 องค์ประกอบ
5. ตัวแปรที่น่าสนใจควรแก่การศึกษาต่อไป คือ ลักษณะบทบาททางเพศ ในแต่ละลักษณะของทั้งนักศึกษาพยาบาลชายและนักศึกษาพยาบาลหญิงว่าจะมีความเครียดในบทบาทแตกต่างกันน้อยอย่างไร
6. ควรทำการศึกษาความเครียดในบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย ทั้ง 5 องค์ประกอบในแต่ละบทบาทของนักศึกษาพยาบาลชาย โดยเน้นบทบาทนั้น ๆ เช่น ศึกษาว่าบทบาทในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยแต่ละประเภทมีความเครียดในบทบาทน้อยอย่างไรทั้ง 5 องค์ประกอบ